

INFORMACIÓ I BASES DE DADES EN LES CIÈNCIES SOCIALS

LA IMPORTÀNCIA DE LA INFORMACIÓ

MARTA RAFALES, Biblioteca Municipal, Ajuntament de Barcelona.

refer

¿Com es pot planificar un programa d'actuació concret, o bé fer una anàlisi comparativa d'uns indicadors determinats, sense estar informat de l'experiència d'altres països?

El directiu, el tècnic..., tots tenen el dret i el deure d'estar al dia sobre els seus sectors d'activitat i d'endegar estudis, prendre decisions, organitzar i, en definitiva, crear, sabent el que ja ha estat creat i el seu resultat.

Es parla, doncs, de la importància de la informació per poder prendre decisions adequades, però en aquest punt també cal anar amb compte: ¿sabem si la informació rebuda és l'adequada? Si no és així es correrà el risc de tornar a inventar «la sopa d'all».

Avui en dia la manera més ràpida, àgil i fiable per trobar la informació que es busca és la recerca interactiva a les bases de dades documentals.

La ciència infusa: La recerca 'ONLINE' i el CD-ROM

A partir de la dècada dels 70, i sobretot als anys 80, moment en què comença l'expansió de les bases de dades en línia (ASCII), qualsevol persona pot tenir accés a grans volums d'informació si disposa d'un Pc, un mòdem, un programa de comunicacions i una línia telefònica.

De forma simplificada, es pot dir que la indústria de la informació a distància es basa en cinc eixos bàsics:

– Els productors de la informació: són organismes que dediquen grans es-

forços a recollir tota la literatura apareguda al món sobre una o més temàtiques, processar-la (l'organitzen, la indexen, la resumeixen, etc.) i disposar-la en un suport llegible per màquina (mitjançant un ordinador o un lector de CD-Rom). N'hi ha més de 2000 a l'actualitat.

– Els «hosts», també coneguts com els distribuïdors de la informació, de vegades són els mateixos productors, compren la informació als anteriors (tenen el dret de comercialització) i la posen en ordinadors, a disposició de l'usuari, que la recupera usant un Pc, un mòdem i un llenguatge de recerca únic per a cada distribuïdor.

– Les «gateways», cada vegada més exteses, són empreses de valor afegit que fan d'intermediari entre els «hosts» i l'usuari final, ajudant-lo a través de l'ordinador i mitjançant menús, a seleccionar la base de dades més adient i a fer la recerca sense tenir coneixement dels llenguatges d'interrogació.

– Les companyies nacionals responsables dels serveis telefònics, juguen un paper molt important, perquè són les encarregades de gestionar els canals de comunicació entre l'usuari remot i l'ordinador de l'host.

– Els usuaris finals dels serveis d'informació en línia són els bibliotecaris/documentalistes, els investigadors i treballadors en ciències socials, els economistes, els enginyers, els executius, els advocats, etc, que tenen accés als hosts directament, o bé mitjançant les «gateway».

Amb l'aparició del CD-Rom al 1985 (Compact Disc- Read Only Memory), disc compacte de lectura làser, l'accés en línia a bases de dades va deixar de ser l'única font d'informació documental.

El mercat del CD-Rom està tenint una difusió molt gran, a causa, segurament, de les característiques pròpiament intrínseques d'aquest suport:

– Gran capacitat d'emmagatzemar dades: un sol disc permet emmagatzemar fins a 6 milions de registres

– Perdurabilitat de la informació fins a uns 20 anys.

– Independència del cost de les telecomunicacions: l'usuari ja no rep la informació per via telefònica, sinó que la compra, mitjançant una subscripció. El pagament li dona dret a tenir a «casa seva» un o més CD-Roms, que recullen les dades que necessita. La consulta, per tant, es fa localment; només caldrà un Pc i un lector de CD-Rom, durant el temps que es vulgui independentment dels costos telefònics.

– Abaratiment de costos en l'edició de grans volums de dades, cosa que fa que sigui un suport idoni per a la indústria editorial.

– L'únic desavantatge d'aquest nou suport respecte a les bases de dades en línia, és el retard en l'actualització de la informació que conté: per cobrir el desfasament existent entre el darrer CD-Rom publicat i la documentació apareguda a partir d'aquella data, és necessari connectar-se, via mòdem, a les bases disponibles. Per tant, són recursos complementaris.

Bases de dades en ciències socials

La indústria dels serveis d'informació creix a passos de gegant. En finalitzar la dècada dels 70 es comptabilitzaven 400 bases de dades accessibles en línia a través de 59 distribuïdors; avui en dia n'hi ha més de 4500 disponibles, de les quals el 20 % està dins la categoria de ciències humanes i socials.

Pel que fa al CD-Rom, el creixement també ha estat notable: el 1990 s'editaren 816 títols, entrat l'any 1993 han sobrepassat els 2.000, i la seva presència dins de les ciències socials és d'un 2 %. La proporció més gran de títols publicats pertany a la branca mèdica.

Les bases de dades (en línia i en CD-Rom) poden incloure tot a mena de dades: IBM, per exemple, ha publicat els seus manuals tècnics en Cd-Rom aprofitant la facilitat d'aquest suport per integrar imatge; però les que interessin als usuaris de la informació recullen articles de revista, llibres, publicacions oficials, materials audiovisuals, etc. amb la finalitat de donar a l'investigador el màxim de literatura apareguda al món sobre una determinada disciplina.

Les dades que poden proporcionar són bàsicament:

- Bibliogràfiques, és a dir, proporcionen les cites dels documents més el resum.
- Numèriques, amb la possibilitat de recuperar dades estadístiques per manipular-les posteriorment.
- De text íntegre, les quals inclouen el document sencer.

Dins les ciències socials, aquestes bases de dades són les de menys impacte.

Accés a la literatura mundial

Els treballadors de l'Ajuntament de Barcelona poden accedir a diverses fonts d'informació. L'oferta disponible, en el terreny social, arriba a una seixantena de bases de dades que tracten diverses disciplines relacionades: sociologia, infància, educació, sanitat, esports, legislació específica, justícia, subvencions, etc.

Nom	Productor
ABI/INFORM	Data Courier, Inc.
ABLEDATA	Newington Children's Hospital
AgeLine	National Gerontology Resource Center
AVMARC	
BILINGUAL EDUCATION ABSTRACTS	National Clearinghouse for Bilingual Education
BIOSIS PREVIEWS	BioSciences Information Service
BOOKS IN PRINT	R.R.Bowker
BOOKSINFO	Brodart, Inc
BRITISH EDUCATION INDEX	University of Leeds
THE BRITISH NATIONAL BIBLIOGRAPHY	The British Library
CEDEFOP	European Centre for the Development of Vocational Training
CHILD ABUSE AND NEGLECT AND FAMILY VIOLENCE	National Center on Child Abuse and Neglect
COMPREHENSIVE DISSERTATION INDEX	University Microfilms Int.
CCON:SOCIAL&BEHAVIOURAL SCIENCES	Institute for Scientific Inf.
DISSERTATION ABSTRACTS	University Microfilms Int.
DRUGINFO AND ALCOHOL USE/ABUSE(*)	Drug Information Service Center
ERIC	Educational Resources
EUDEISED	Documentation Centre for Education in Europe
EXCEPTIONAL CHILD EDUCATION RESOURCES	Council for Exceptional Children
EXCERPTA MEDICA(*)	Excerpta Medica
FAMILY RESOURCES DATABASE	National Council on Family Relations
FRANCIS	Centre National de la Recherche Scientifique
GPO MONTHLY CATALOG	U.S. Government Printing Office
GRANTS	Oryx Press, Inc.
HEALTH AND PSYCHOSOCIAL	Behavioral Measurement Database

INSTRUMENTS	Services
HUD USER ONLINE	U.S. Dep. of Housing&Urban Development
HUMANITIES&SOCIAL SCIENCES	The British Library Humanities and Social Sciences
INFO92	Comisión de las Comunidades Europeas
INFO-SOUTH: LATIN AMERICAN NEWS	University of Miami
THE INFORMATION BANK	New York Times Information Service
INTERNATIONAL REVIEW OF PUBLICATIONS IN SOCIOLOGY ISOC	Sociological Abstracts
LABORDOC	Consejo Superior de Investigaciones Científicas
LEGAL RESOURCES INDEX	International Labour Organization
LIBRARY OF CONGRESS-LCMARC	Information Access Corp.
LINGUISTICS&LANGUAGE BEHAVIOUR	The Library of Congress
MAGAZINE INDEX	Sociological Abstracts ABSTRACTS
MANAGEMENT CONTENTS	Information Access Corp.
MEDLINE(*)	Management Contents, Inc.
MEETING	National Library of Medicine
MENTAL HEALTH ABSTRACTS(*)	Centre d'Etudes Nucléaires
MENTAL MEASUREMENTS YEARBOOK(*)	National Institute for Mental Health
MISEP	Buros Institute of Mental Measurements
NATIONAL NEWSPAPER INDEX	Comisión de las Comuniades Europeas
NCJRS	Information Access Corp.
NEWSEARCH	National Criminal Justice Reference Service
NICEM	Information Access Corp.
NICSEM	National Information Center for Educational Media
NTIS	National Information Center for Educational Media
PAIS INTERNATIONAL	National Technical Information Service
PASCAL	Public Affairs InformationService
PUBLIC OPINION ONLINE	Institut National de l'Information Scientifique et Technique
POPULATION BIBLIOGRAPHY	Roper Center for Public Opinion Research
PsycINFO	University of North Carolina
REHABDATA	American Psychological Assoc.
RELIGION INDEX	National Rehabilitation Information Center
SCAD	American Theological Library Association
SMITHSONIAN SCIENCES	Comisión de las Comunidades Europeas
INFORMATION EXCHANGE	National Technical Information Service
SOCIAL PLANNING/POLICY	Sociological Abstracts
SOCIAL SCISEARCH	DEVELOPMENT ABSTRACTS
SOCIAL WORK ABSTRACTS	Institute for Scientific Inf.
SOCIOLOGICAL ABSTRACTS	National Association for Social Workers
SPORT DATABASE	Sociological Abstracts, Inc.
UNESBIB	Sport Information Resource Centre
USPSD (U.S. POLITICAL SCIENCE	Unesco
University Center for DOCUMENTS)	International Studies
WHITAKER	Whitaker
WILSON INDEX TO LEGAL PERIODICALS	Wilson Company
WILSON SOCIAL SCIENCES INDEX	Wilson Company

(*) Hi apareixen únicament les bases de dades mèdiques amb més ressò.

Bibliografia

La informació electrònica a Catalunya : anàlisi comparativa / Ernest Abadal, Maria Josep Recoder - Barcelona: Centre d'Investigació de la Comunicació, 1991 - p.130

Directory of online databases - New York : Cuadra/Elsevier, 1990 - 796 p.

The CD-Rom directory 1991 - 5th ed. - London : TPFL, 1991 - 608 p.